

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

*Նվիրվում է ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի
հիմնադրման 50-ամյակին*

№ 14

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2018

ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

ВОПРОСЫ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

*Посвящается 50-летию основания факультета востоковедения
ЕГУ*

№ 14

Ереван
Издательство ЕГУ
2018

YEREVAN STATE UNIVERSITY
FACULTY OF ORIENTAL STUDIES

JOURNAL OF ORIENTAL STUDIES

*Dedicated to the 50th anniversary of the foundation of the faculty
of Oriental Studies of YSU*

№ 14

YEREVAN
YSU PRESS
2018

**Հրատարակվում է Երևանի պետական համալսարանի
արևելագիտության ֆակուլտետի
գիտական խորհրդի որոշմամբ**

Խմբագրական խորհուրդ՝

Մելքոնյան Ռուբեն բ.գ.թ., պրոֆեսոր (խմբագիր)

Մելիքյան Գուրգեն բ.գ.թ., պրոֆեսոր

Խառատյան Ալբերտ պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ

Սաֆրաստյան Ռուբեն պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս

Հովհաննիսյան Լավրենտի բ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթ.-անդամ

Հովհաննիսյան Դավիթ բ.գ.թ., պրոֆեսոր

Սաֆարյան Ալեքսանդր պ.գ.թ., պրոֆեսոր

Ոսկանյան Վարդան բ.գ.թ., դոցենտ

Քոչարյան Հայկ պ.գ.թ., դոցենտ

Սարգսյան Լևոն պ.գ.դ., պրոֆեսոր

Կարապետյան Ռուբեն պ.գ.դ.

Տեր-Մաթևոսյան Վահրամ պ.գ.դ.

Գրեկյան Երվանդ պ.գ.դ.

Բեյկենկովա Մարիա բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Ռուսաստան)

Կուզնեցով Վասիլի պ.գ.թ., դոցենտ (Ռուսաստան)

Էքմեքչյան Լեոնա PhD (ԱՄՆ)

Իլյա Յակուբովիչ բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Գերմանիա)

Ահմադջան Ղուրոնբեկով բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Ուզբեկստան)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

<i>ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐՄԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ ԵՊՀ ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ 50-ԱՍՅԱ ՀՈՐԵԼՅԱՆԻՆ</i>	11-12
---	-------

ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

<i>Մկրտումյան Գայանե ՍՈՒՍՈՒԼՍԱՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՐՎԱԾ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ- ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ԴԵՐԸ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԿՅԱՆՔՈՒՄ</i>	14-27
--	-------

<i>Ռաֆայելովա Քրիստինե ՍԱՐԴՈՒ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ ԲՆՈՐՈՇՈՂ ՀԱՄԵՍԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՈԳԵԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՐԱԲ ԵՎ ՀԱՅ ԼԵԶՎԱՍՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐՈՒՄ</i>	28-39
--	-------

<i>Ikilikyan Sona ARAB-IRANIAN RELATIONS IN THE CONTEXT OF THE PERSIAN GULF NAMING DISPUTE</i>	40-54
--	-------

ԹՅՈՒՐՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ռամագյան Սամվել

«ՔՅՈՌՕՂԼԻ» ԷՊՈՍԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԵՐԸ ԵՎ XVII ԴԱՐԻ

ՀԱՅ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....56-94

Հակոբյան Տաթևիկ

ԱԲԴՈՒԼ ՀԱՄԻԴ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԿԵՐՊԱՐԻ

ՎԵՐԱՐԺԵՎՈՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ (ՍԵԼԻՄ

ԴԵՐԻՆԳԻԼԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ).....95-110

Սարգսյան Տաթևիկ

ՊՈԼՍՈ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԴԵՐԸ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ-ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔ

ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ. ՕՍՄԱՆՅԱՆ ՎԵՐՋԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԶԱՎԵՆ ՏԵՐ-ԵՂԻԱՅԱՆ.....111-123

Աբրահամյան Մհեր

ԵՐԻՏԹՈՒՐՔԵՐԻ ԲՈՆԻ ԿՐՈՆԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ.....124-137

Պողոսյան Նաիրա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՅԸ ՀԱԼԻԴԵ

ԷԴԻՓ ԱԴԸՎԱՐԻ ՀՈՒՇԵՐՈՒՄ.....138-151

Մելքոնյան Ռուբեն

ԵՐԻՏԹՈՒՐՔԵՐ-ՔԵՄԱԼԱԿԱՆՆԵՐ. ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ

ԵՎ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....152-165

Գևորգյան Արշակ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ-
ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԱԴՆԱՆ ՄԵՆԴԵՐԵՄԻ ԵՎ ԳԱՐԵԳԻՆ
ՏՐԱՊԻԶՈՆՑԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՇՓՈՒՄՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ.....166-178

Հովսեփյան Լևոն
ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴԻ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ
ԻՆՔՆՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄԸ.....179-205

Դարբինյան Հայկ
«ՓԱՓՈՒԿ ՈՒԺԺ» ԶՈՒԳԱԿՑՈՒՄԸ «ԿՈՇՏ ՈՒԺԻՆ».
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼԻԶԱՑՈՒՄԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ.....206-219

Գևորգյան Արշակ
«ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ» ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՅԱՑՄԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍԸ.
ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ
ԻԲՐԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆ.....220-230

Հովհաննիսյան Գոռ
ՌՈՒՄ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1920-
ԱԿԱՆՆԵՐԻՆ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ.....231-240

Հարությունյան Ավետիք
2015 թ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ.....241-250

Մարգարյան Հայկ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԻ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ
ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ251-263

Պետունց Արեն
ԱԶԳԱՅՆԱՍՏՈՒԿԱՆ ՆՈՐ ՈՒԺԻ ԲԵՄԵԼԸ
ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ 2018 թ. ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.....264-278

Մելքոնյան Մարիամ
ԿՆՈՋ ԷՄԱՆՍԻՊԱՅԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ՄԻՂԻ
ՀԱԹՈՒՆԻ «ԱՂԵՐՄԱԳՐՈՒՄ».....279-288

Պետրոսյան Ամալյա
XVIII ԴԱՐԻ ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....289-298

Խաչատրյան Շուշան
ՄՈՒԽԹԱՐ ԱՌԻԵՁՈՎԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....299-314

Մովսիսյան Լիլիթ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ԵՎ ԱՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԼԻ ԼԵԶՎԻ
ԲԱՌԱՊԱՇԱՐԻ ԶՈՒԳԱՐԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....315-328

*Хабидуллина Элмира **
 ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ
 ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ С ТАТАРСКОГО
 ЯЗЫКА НА ТУРЕЦКИЙ.....329-335

Քոչարյան Հայկ, Գևորգյան Աննա
 ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՆԸ ԱՂԲԵՋԱՆՈՒՄ ԵՎ ԱՅՌ
 ԳՈՐԾՈՆԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ
 ՇԱՀԵՐԻ ՎՐԱ.....336-356

ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Vardanyan Aharon
 SOME REMARKS ON THE SOCIO-LINGUISTIC
 SITUATION IN XALXĀL.....358-365

Տոնոյան Արտյոմ
 ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆՈՒՄ ԲՈՒՆ ԱՊԱՌՆԻ
 ԺԱՄԱՆԱԿԱԶԵՎԻ ԿԱԶՄՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ
 ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐԶ.....366-380

Բիանջյան Հասմիկ
 ՍԵՅՅԵԴ ՍՈՀԱՄՄԱԴ ԱԼԻ ԶԱՄԱԼԶԱԴԵԻ ԴԵՐԸ 19-ԸՂ
 ԴԱՐԻ ՎԵՐՁԻ և 20-ԸՂ ԴԱՐԻ ՄԿԶԲԻ ՊԱՐՄԻՑ
 ԳՐԱԿԱՆ ԼԵԶՎԻ ՆՈՐԱՅՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ.....381-392

Խաչատրյան Զարուհի
 ԹՅՈՒՐԲԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՁԻԱՆՈՒՆՆԵՐԸ
 ՊԱՐՍԿԵՐԵՆՈՒՄ.....393-402

Դավթյան Սոնա

*ԲՈՒՅՍԵՐԻ ԱՆՎԱՆՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՊԱՐՄԿԵՐԵՆԻ ԵՎ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԲՈՒՍԱՆՎԱՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՒՄ*.....403-419

Կոստանյան Վահան

*ԱՅՐՈՒՄՆԵՐԻ ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐԸ
ԵՎ ՑԵՂԱՆՎԱՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ*.....420-430

Գեղամյան Աստղիկ

ՄԻՐԱՅԻՆ ՄՈՏԻՎՆԵՐԸ «ՇԱՀՆԱՍԵ»-ՈՒՄ.....431-440

Պետրոսյան Լիանա

*ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՈՒՅԹԸ
Մ. ԱՀՄԱԴԻՆԵԺԱԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ (2005-2013 ԹԹ.)*.....441-449

Կոստանյան Վահան

ԱՅՐՈՒՄՄԱԿԱՆ ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....450-456

Брутян Ануш

*ПЕРСПЕКТИВЫ РОССИЙСКО-ИРАНСКОГО
СОТРУДНИЧЕСТВА ПОСЛЕ ПОДПИСАНИЯ СВПД*.....457-471

Khorikyan Hovhannes

ON THE LOCATION OF THE NEPHTHALITES.....472-486

SOME REMARKS ON THE SOCIOLINGUISTIC SITUATION IN XALXĀL*

Keywords: *New Azari dialects, sociolinguistic situation, Xalxāl region, trilingualism, Ardabīl, Šāhrud, Iranian languages, Iranian linguistics*

General Description

The research was carried out of the 19 (Asbū, Askestān, Derav, Kolūr, Šāl, Dīz, Qšlāq-e Dīz, Gīlavān, Qšlāq-e Gīlavān, Xāneqāh-e Gīlavān, Karīn, Lerd, Tīl, Kehel, Kehel-Dašt, Ṭahārom-Dašt, Gelūzān, Gandomābād, Deylamābād) 34 villages of Šāhrūddistrict. The inhabitants of the about villages speak the local New Azari dialects (NAD)¹ as their mother tongue but also have a good command of Persian and Azerbaijani Turkic (AT)².

* ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի իրանագիտության ամբիոնի դասախոս,
Էլ. փոստ՝ aharon.vardanian@ysu.am

* This article is completely based on the materials, gathered during the fieldwork in 2013-2014. People of different ages and social status from all of these villages were involved in the work as informants. Our informants in Kolūr was Mr. Bahman Moazenzadeh, a 46 years old man with a higher education, who worked in Kolūr village Government), in Lerd— Mr. Sultan Ali Tabaruki (64 years old, secondary education), and Mr. Baratelli Turani (45 years old, secondary education), in Karīn—Mrs. Mariam Pasebani (according to her appearance, about 40-45 years old, Head of Karīn village), in Asbū—Mr. Javad Mohammad (60 years old, secondary education), in Askestān—Vahab Hašeminežad (75 years old, secondary education), in Derav— Mr. Seyed Nezam Hayati (50 years old, partially completed higher education), in Gīlavān— Hasan Yaldani (26 years old, partially completed higher education).

¹ The abbreviations in the article are the following, NAD-New Azari dialects, AT-Azerbaijani Turkic, NP-New Persian, kol.-Kolūr dialect, drv.-Derav dialect, šal.- Šāl dialect, lrd.- Lerd dialect, km.- Karīn dialect, asb.- Asbū dialect, ask.- Askestān dialect, tal.- Talyshi, ir.- Iranian.

² Of particular interest are the correlations between patterns of language use and social isolation. Interviews, observations, questionnaires, and Persian Sentence Repetition Test (On this Sociolinguistic method see Radloff C., 1991. "Sentence Repetition Testing for Studies of Community Bilingualism". Dallas: SIL International and University of Texas at Arlington') were included in the field work. The research presented in this report was made from July-August 2013 till August 2014. Two trips lasting of four-six weeks were made in the Šāhrūd region during this period. In addition, we interviewed individuals in Rezvānšahr. The research trips were carried out in two stages. During the first stage 19 villages were visited. Each of these visits was one or two days in length. During the second stage, we conducted more extensive research in 10 of the villages visited during stage one.

Depending on some non-linguistic phenomena, such as urbanization, industrialization, etc., not are gradually dying and pushed out, being replaced by Persian and AT³ caused by the linguistic environment however, they are still alive in Xalxāl showing a resisted transformation. The speakers of the Xalxāli dialect group can be divided into some subdivisions taking in to consideration the factors of age and geographical location:

- 1) The speakers, for whom the NAD are their mother tongue and who have no good command of Persian are forming the age group alter than 70 years old (Table 1).
- 2) The speakers, for whom NAD are a mother tongue as well but who speak also Persian and AT as there second or third language consisting of the group elder than 40 years old (Table 1).
- 3) The speakers who have a good command of NAD but who cannot figure out which language is their mother tongue — Persian or NAD⁴. Here we deal with people of 25-40 years old (See Table 1).
- 4) The speakers for whom Persian is a mother tongue but having also the NAD as their Fatersprache. This means that the NAD changed their assumption and are considered only as ‘the language of our grandparents’. AT is not spoken widely. Here we are faced with people of 25 years old (Table 1).

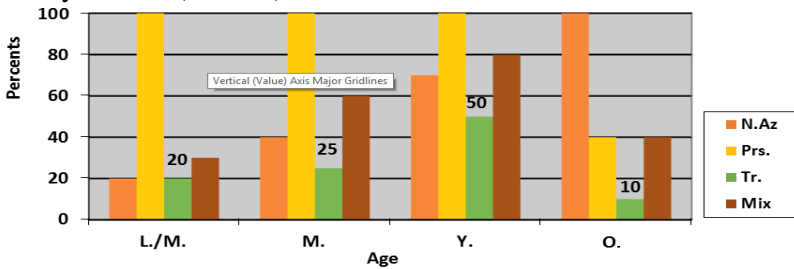

Table 1. The diffusion of the languages in Xalxāl region, according to the speakers' age

³ The statement that Xalxāli is already a Turkic-speaking area, must be rejected (for details see G. Asatrian, V. Arakelova, ‘Atrpatakani tyurk’ereni u tarack’i iranakan barbařarneri poxharaberutyunneri nerka vićakə Harzandat’i orinaki vra’, *Orientalia*, vol. 16, (Yerevan, 2015), p. 19.

⁴ For these group AT, as well as NP, is a language of communication with neighboring villages and districts. That’s why they speak AT fluently.

In now one of this groups AT is used as a vernacular language in intercommunity communication playing a role of a kind of linguafranca between the Xalxāli inhabitants and adjacent Turkic speaking villages.

Patterns Reported In Group Interviews

Reported patterns of language use in various physical domains were relatively uniform in homogenous NAD communities and are summarised in table 2. Where the languages are listed, the first is more prevalent.

Table 2. Reported Language Use in Physical Domains

NP	District Center School: Teachers/ Students, outside class School: In Class Kindergarten: Teachers/ Students, outside class Library Religious Ceremonies
AT	Outside Village Kindergarten A: In Class House of Culture Street Bazaar Store Tea House
NAD	Street Bazaar Mill Store Home Tea House
NAD/ AT/	Outside Village Street Bazaar Mill Library
NP/AT/ NAD	School: Students, outside class School: Teachers, outside class

	Kindergarten: Teachers, outside class Kindergarten: Students Tea House Post office Hospital/Clinic Store Home
--	---

In the cases two languages are spoken, the less prevalent language is only used when one of the individuals does not know the other one. This is especially seen among the children and in public locations. In kindergarten, children often do not know. AT well and therefore teachers use NAD and Persian to communicate. In public places like the post office, store, hospital, mosque, and bazaar, AT is used by the individuals who are not NAD speakers or greatly deal with Turkic-speaking neighbors.

Several individuals, especially educators, essentially summarized the use of language in these domains as follows. Persian is used in formal situations where nonlocal people are present, while NAD is used in informal situations when only local people are present. These two sets of conditions form ends of a continuum. Many situations fit between these two, having varying levels of formality or differing mixtures of individuals present at different times or under different circumstances. A combination of languages is used in these situations. The only domain that does not fit into this account is the home. The situation in the home is informal, and all the participants speak NAD. The explanation for the use of Persian in the home was that parents speak Persian with children to prepare them for school.

In the linguistically mixed communities, it was reported that only Persian is used in all locations except the home and the street. While NAD-speaking individuals used in the home and in the street, even they use Persian in these domains more frequently than do NAD-speaking individuals in homogenous communities. As was the case in physical domains of language use, its reported patterns in various functional domains were relatively

uniform in homogenous NAD communities. Among the linguistically mixed communities, common patterns were also reported. The reported patterns are summarized in table 3. Where two languages are used, the one that is less prevalent is indicated by a lower case ‘+’

Table 3: Reported Language Use in Functional Domains

Domains	Homogenous Communities			Mixed Communities		
	NAD	P	AT	NAD	P	AT
Outside Home/Work – Nonofficial	+	+	-	+	+	+
First Learned	+	+	-	+	+	+
Spoken Most Fluently	+	-	-	+	-	+
Arguing	+	+	-	+	-	+
Cursing	+	+	-	+	-	+
Outside Home/Work – Official	-	+	-	-	+	-
Easiest to Understand When Read	+	+	-	+	-	+
Read Most	-	-	-	-	+	+
Write Letters	-	+	-	-	+	+
Write Official Papers	-	+	-	-	+	-
Easiest to Write in	-	+	-	-	+	+
Singing	+	-	-	+	+	+
Listened to Most on Radio	-	+	+	-	+	+
TV Most Watched	-	+	+	-	+	+

All of the functional domains were said to be relevant for all sections of the population with three exceptions: 1) Men are reported to listen to radio more than women and adult men more so than those under 30. 2) Men are said to read slightly more than women. 3) Women are said to be less likely to participate in formal occasions outside of work and the home.

Similarly, adults are said to be more likely to participate in formal occasions than children.

Interdialectal differences

In Xalxāl region there are dialectal differences not only between villages and people of different ages, but even among the parts of the same village. Particularly, in the *mahalla* of Meliat, a district of Kolūr village, in the proverb *asbagafānakəlaknəvare* ‘there is no rain by order of a dog’, the word *kəlakis* translated as *rain*, but in the *mahalla* of Baney, another part of the same village, it means ‘hail’. It is a very interesting linguistic case. According to linguistic rules, instead of *kəlak* for the rain, there should be *vārān*, as in this dialect the initial *v-remains *v-, for example kol., drv., shal. asb., ask. *vārān*, *vārən* ‘rain’, lrd., krn. *Vāran* ‘rain’, bevāriast ‘it is raining’, tal. voš, etc. <Ir. *var, kol. var<Ir. *vafra (OIYA 1991: 130)⁵:

This phenomenon (different words in different parts of the village) is also seen in other villages of Šahrūd, especially in its central village, Kolūr, which most likely, is the results of Kolūr’s inhabitants’ close relations with Persian and Turkic speaking population of the neighboring towns and villages and their linguistic impact. For example, in the *mahalla* of Upper district we have *berbinden* ‘cut’, *veškenja* ‘sparrow’, *nāngun* ‘pinch’, while for the same words in the *mahalla* of Lower district we have *bervinden*, *mešgenja*, and *andnāngur*. In the *mahalla* of Upper district of Gīlavān we meet *bəhār* ‘spring’, *andnəng* ‘foot’ and, on the contrary, in other three districts of the same village we have *vahār* and *ləng*:

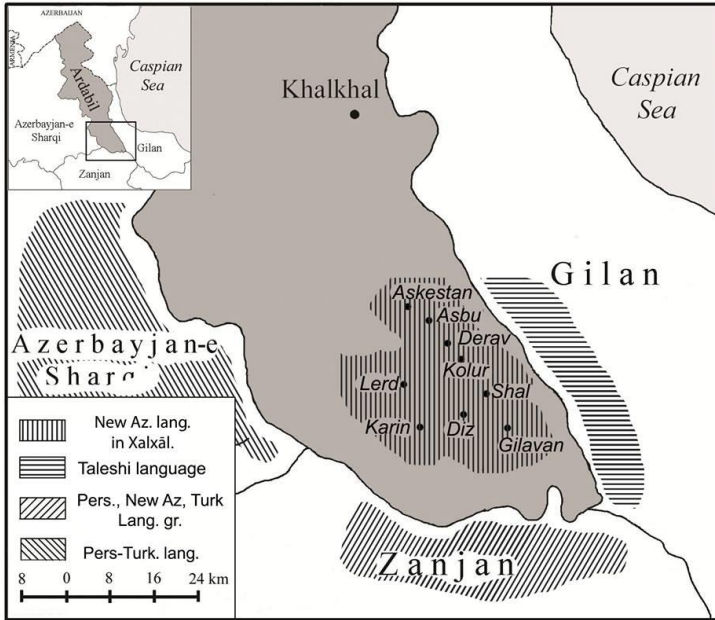
It must be admitted that the second kind of the differences in each dialect is, most likely, result of the temporal historical development and not a regional difference. The older generation preserves more archaic types of vocabulary. For example, the expression *hāvr-on-eš-a* ‘his sisters’ in Gīlavān dialect is understood as the archaic form of the expression *hāv-on-eš-a*.

Taking into consideration all mentioned facts, it should be concluded that the New Azari dialects of Xalxālregion are preserved as an isle of Iranian

⁵ OIYA, vol.1, p. 101, Moscow, 1991.

speech controversy with the growing expansion of NP as the state language and AT as a kind of local linguafranca. Geographically, these dialects are surrounded by South Talyshi in East, Persian, AT and NAD of Zanjān in South, and AT dialects and Persian in West (see the map).

New Azari dialects of Xalxāl and neighboring languages

**ՈՐՈՇ ՆԿԱՏԱՌՈՒՄՆԵՐ ԽԱԼԽԱԼԻ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՆՐԱԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

**Վարդանյան Ահարոն
(Ամփոփում)**

Հոդվածը նվիրված է Իրանի Իսլամական Հանրապետության Արդաբիլ նահազի Խալխալի շրջանի Շահռուդ գավառակում հանրալեզվաբանական (sociolinguistic) իրավիճակին: 2013-2014 թթ. նշված տարածքներում մեր կողմից կատարված դաշտային

աշխատանքների արդյունքում հավաքվել և փաստագրվել է հարուստ լեզվական և ազգագրական նյութ: Խալխալի շրջանում, հատկապես Շահռուղ գավառակում, թյուրքական բարբառները տարածված չեն: Գավառակն ունի 34 գյուղ, որոնցից 19 (Ասրու, Ասրեստան, Դերավ, Քոլուր, Շալ, Դիգ, Խշլաղ-է Դիգ, Գիլավան, Խշլաղ-է Գիլավան, Խանեղահ-է Գիլավան, Քարին, Լերդ, Թիլ, Քեհել, Քեհել դաշտ, Թահարոմ դաշտ, Գըլավոզան, Գյանդոմարադ, Դեյլամարադ) գյուղերից հավաքվել և ուսումնասիրվել են համապատասխան նյութերը: Վստահաբար կարելի է ասել, որ վերոնշյալ 19 գյուղերի բնակիչները խոսում են իրենց մայրենի լեզվով՝ տեղի նոր ազարիական խոսվածքներով և պարսկերենով:

**НЕКОТОРЫЕ ЗАМЕТКИ ОБ
СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ
В ОБЛАСТЕ XALXĀL**

**Варданян Ахарон
(Резюме)**

Эта статья посвящена социолингвистической ситуации в регионе Халхал. В ней обсуждаются различные проявления языка между разными группами людей по их возрасту. Некоторые различия присутствуют и в разных частях того же села. И так, можно сделать вывод, что мы не можем говорить о полной тюркизации этого региона. Несмотря на то, что тюркский язык распространен здесь (в большей части среди людей до 25 лет), это не доминирующий язык, и население Халхала говорит на своем родном языке, новоазарийском диалекте. Все материалы в статье собраны во время полевых работ автора в 2013-2014 гг.